

Innst. S. nr. 64

(2008–2009)

Innstilling til Stortinget fra energi- og miljøkomiteen

Dokument nr. 8:108 (2007–2008)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Line Henriette Holten Hjemdal og Bjørg Tørresdal om iverksettning av en potensialstudie for energieffektivisering innen ulike sektorer og formål

Til Stortinget

SAMMENDRAG

Følgende forslag fremmes i dokumentet:

"Stortinget ber Regjeringen gjennomføre en helhetlig potensialstudie for energieffektivisering innenfor samtlige relevante sektorer og formål i Norge. Studien bør bygge på en oppdatert kartlegging av dagens situasjon, og fremlegges for Stortinget til orientering i løpet av våren 2009."

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Ann-Kristin Engstad, Asmund Kristoffersen, Marianne Marthinsen, Tore Nordtun, Torny Pedersen og Terje Aasland, fra Fremskrittspartiet, Tord Lien, Ingrid Skårmo og Ketil Solvik-Olsen, fra Høyre, Peter Skovholt Gitmark og Ivar Kristiansen, fra Sosialistisk Venstreparti, Inga Marte Thorkildsen, fra Kristelig Folkeparti, Line Henriette Holten Hjemdal, fra Senterpartiet, Erling Sande, og fra Venstre, lederen Gunnar Kvassheim, mener det er viktig med en helhetlig tilnærming til landets energiforsyning. I dette arbeidet må en både

se på god og miljøvennlig produksjon og distribusjon av energi, og på effektiv og formålstjenelig bruk av energi. I så måte er en helhetlig studie av potensialet for energieffektivisering viktig og nødvendig.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre støtter at det bør iverksettes en potensialstudie for energieffektivisering innen ulike sektorer og formål. En slik studie må ta hensyn til ulike muligheter, kostnader og behov for teknolog utvikling. Studien må også skille klart på ønsket om energieffektivisering og energiomlegging. De nevnte to mål er ikke alltid sammenfallende.

Disse medlemmer foreslår derfor at det opprettes et lavenergiutvalg, som kan foreta en uavhengig gjennomgang av potensialet for energieffektivisering. Dette er viktig for å unngå innføring av kort-siktige og små løsninger, men får en mer helhetlig plan med gjennomtenkte løsninger.

Komiteen mener det er viktig å finne løsninger som er miljøgunstige, samtidig som man også vurderer tiltakenes kostnadseffektivitet. Det er viktig å legge opp til løsninger som passer lokale forhold.

Komiteen mener offentlig sektor må gå foran som et godt eksempel, og mener det er et paradoks at staten som disponerer 25 pst. av alle næringsbygg i Norge, står for 35 pst. av energiforbruket i næringsbygg.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre vil understreke at det er viktig å komme med økonomiske insitamenter for å få både enkelthusholdninger og bedrifter til å satse på energieffektivisering. Dette kan løses ved for eksempel

direkte støtteordninger, skattefritak og/eller gode avskrivningssatser.

Disse medlemmer foreslår:

"Stortinget ber Regjeringen opprette et lavenergiutvalg. Utvalget skal blant annet se på potensialet for energieffektivisering innen ulike samfunnssektorer og formål, samt identifisere og skissere løsninger for å realisere kostnadseffektive energispareprosjekt."

Komiteen vil peke på at Norge antas å ha et meget stort potensial for energieffektivisering, men at det til nå ikke er foretatt en grundig kartlegging av potensialet innenfor ulike sektorer og formål. Komiteen viser til at energieffektivisering er definert som ett av seks satsingsområder i Energi 21, med en egen delrapport om energibruk. Rapporten som ble fremlagt 5. februar 2008, sier følgende om behovet for styrking av kunnskapsgrunnlaget:

"Manglende data og forståelse av de observerte endringene i etterspørselen gjør det problematisk å foreta kvalifiserte fremskrivninger og prognoser av energibruken [...] Det er behov for at det satses på utvikling av helhetlige analyser for hvor det er mest fornuftig å sette inn innsatsen for energieffektivisering [...] Det må etableres en metodikk for slike analyser, gjerne basert på EUs metoder for potensialvurderinger. Potensialstudiene må synliggjøre hva som er realiserbart på kort sikt og lang sikt, og til hvilke kostnadspremisser [...] Et viktig grunnlag for å oppnå en effektiv energireduksjon er en og kartlegging av dagens situasjon. En må vite hva energien brukes til og hvor mye som benyttes til ulike formål."

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at statsråden i sitt brev til komiteen datert 25. august 2008 (vedlagt) ville belyse effektiviseringspotensialet i de ulike sektorer i forbindelse med den varslede energimeldingen. Flertallet anser det som viktig at de ulike forhold som var tenkt omtalt i forbindelse med energimeldingen gjennomgås.

Flertallet vil på denne bakgrunn be Regjeringen vurdere å få gjennomført en utredning hvor de ulike sektorer effektiviseringspotensiale belyses, og at Stortinget på egnet måte blir orientert om dette.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre mener det er behov for utarbeidelse av en helhetlig potensialstudie for energieffektivisering innenfor samtlige relevante sektorer og formål i Norge. Studien bør gjennomføres av bredt sammensatt arbeidsgruppe med representanter fra relevante forskningsmiljøer, foreninger og organisasjoner, næringslivet og myndighetene.

Disse medlemmer viser til at energieffektivisering er et effektivt virkemiddel for å redusere og erstatte bruk av fossil energi, og er et klimatiltak som kan gjennomføres svært raskt.

Disse medlemmer er positive til opprettelse av et Lavenergiutvalg, men behovet for rask handling tilsier at igangsettelse av en potensialstudie bør gjennomføres uavhengig av et slikt utvalg. Potensialstudien kan senere legge grunnlag for arbeidet i et eventuelt lavenergiutvalg.

Disse medlemmer viser til at EU i sin klima- og energihandlingspakke har vedtatt en målsetting om å spare energi tilsvarende 20 pst. i forhold til det en normal utvikling av energibruket skulle tilsi innen 2020. I Danmark har et bredt flertall i Folketinget nylig inngått en avtale om den danske energipolitikk i årene 2008–2011. Avtalen har som formål å redusere Danmarks avhengighet av fossile brensler, og innebærer blant annet målsettinger om reduksjon av bruttoenergiforbruket med i alt 4 pst. frem til 2020 – i forhold til 2006. Frem til 2011 er målsettingen at bruttoenergiforbruket faller med 2 pst. i forhold til 2006. Folketinget har også fastsatt høyere målsettinger for energieffektivitet, hvor de årlige besparelser skal økes til 1,5 pst. av endelig energiforbruk i 2006. I avtalen har den danske regjeringen forpliktet seg til å gjennomføre en samlet evaluering av energispareinnsatsen, herunder av energimerkeordningen, innen utgangen av 2008.

Disse medlemmer mener det er stort behov for energieffektivisering i bygninger, og at det offentlige må gå foran og vise vei. I tillegg til nye og strenge bygningsforskrifter må eksisterende bygningsmasse renoveres. Disse medlemmer viser til at store europeiske land har satt i gang store offentlige renovasjonsprogram for å isolere offentlige bygg bedre. England har igangsatt et stort program for alle offentlige bygg i London. I Frankrike skal alle offentlige bygg renoveres innen 2015. I Tyskland har de en målsetting om at 5 pst. av alle hus bygget før 1978 skal renoveres hvert år.

Disse medlemmer viser til svarbrev fra Olje- og energidepartementet v/statsråden datert 25. august 2008, hvor det varsles at:

"Regjeringen vil følge opp politikken for en sikker og miljøvennlig energiforsyning med ytterligere tiltak, og vil komme tilbake til Stortinget med en energimelding til vinteren. Energieffektivisering, hvor de ulike sektorer effektiviseringspotensiale belyses, vil være et viktig tema i denne meldingen."

Disse medlemmer viser til at olje- og energiminister Terje Riis-Johansen den 21. oktober i år varslet at han likevel ikke tenker å legge frem en energimelding for Stortinget, og at han heller vil komme til Stortinget med en og en av sakene som proposisjoner. En potensialstudie for energieffektivi-

sering er ikke nevnt blant de sakene ministeren tenker å legge frem for Stortinget.

Disse medlemmer tar på denne bakgrunn opp forslaget fremmet i Dokument nr. 8:108 (2007–2008).

FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre:

Forslag 1

Stortinget ber Regjeringen opprette et lavenergiutvalg. Utvalget skal blant annet se på potensialet for energieffektivisering innen ulike samfunnssektorer og formål, samt identifisere og skissere løsninger for å realisere kostnadseffektive energispareprosjekt.

Forslag 2

Stortinget ber Regjeringen gjennomføre en helhetlig potensialstudie for energieffektivisering innen-

for samtlige relevante sektorer og formål i Norge. Studien bør bygge på en oppdatert kartlegging av dagens situasjon, og fremlegges for Stortinget til orientering i løpet av våren 2009.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og råår Stortinget til å gjøre slikt

v e d t a k :

Dokument nr. 8:108 (2007–2008) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Line Henriette Holten Hjemdal og Bjørg Tørresdal om iverksetting av en potensialstudie for energieffektivisering innen ulike sektorer og formål – vedlegges protokollen.

Oslo, i energi- og miljøkomiteen, den 20. november 2008

Gunnar Kvasheim

leder

Ketil Solvik-Olsen

ordfører

Vedlegg

Brev fra Olje- og energidepartementet v/statsråden til energi- og miljøkomiteen, datert 25. august 2008

Representantforslag nr 8:108 (2007–2008) – om iverksetting av en potensialstudie for energieffektivisering innen ulike sektorer og formål

Det vises til brev av 8. mai d.å. fra Stortingets energi- og miljøkomité vedrørende representantforslag nr. 8:108 (2007–2008) fra stortingsrepresentantene Line Henriette Holten Hjemdal og Bjørg Tørresdal om iverksetting av en potensialstudie for energieffektivisering innen ulike sektorer og formål.

Svar:

Energieffektivisering er et tema med bred interesse, også utenom forvaltningen. Flere bedrifter og organisasjoner har lagt fram rapporter om energieffektiviseringspotensialet.

Regjeringen presenterte hovedtrekkene i sin energipolitiske handlingsplan i Soria Moria-erklæringen. Denne planen ligger til grunn for Regjeringens arbeid i denne stortingsperioden.

Satsingen på energieffektivisering, varme og elektrisitet fra fornybare energikilder er sentrale elementer i regjeringens politikk for utviklingen av en miljøvennlig energiforsyning. Energieffektivisering har vist seg som et av de områdene som gir størst resultater i denne satsingen. Den mest miljøvennlige kilowattimen er den som ikke blir brukt og effektiviseringstiltak er ofte billigere enn å investere i ny produksjon. Det er et stort potensial for energieffektivisering i blant annet husholdninger, bygg og på transportområdet. Arbeidet med energieffektivisering handler blant annet om forskning, utvikling av nye produkter, informasjon til brukere, holdnings- og adferdsendring og utvikling av lov- og regelverk. Vi jobber med alle disse områdene.

I de senere årene har Norge gjennomført en rekke EU-direktiver som har som formål å fremme energieffektivisering. Disse omhandler merking av, og standarder for energiforbrukende produkter. Blant annet er belysning og standbyforbruk nå prioriterte områder for EU. Norge jobber aktivt for å forhøye disse standardene når det gjelder energibruk.

Departementet jobber også med å gjennomføre direktiv 2002/91/EF om bygningers energiytelse (byggningsdirektivet). Direktivet er todelt. Det blir innført en metode for beregning av energibruk og stilt nye energikrav i byggesakssammenheng. Kommunal- og regionaldepartementet har fulgt opp denne delen av direktivet. Nye energikrav i Tekniske forskrifter til plan- og bygningsloven (TEK) er på plass fra 1. februar 2007, med en overgangsperiode frem til

1. august 2009. De nye kravene vil redusere det totale energibehovet i nye bygninger med gjennomsnittlig 25 prosent. Skjerpede energikrav i TEK er et viktig miljø- og klimapolitisk tiltak, samtidig som forbrukere får reduserte energiutgifter. I henhold til byggningsdirektivet skal det også innføres ordninger for energimerking av bygninger og energivurdering av kjeler og klimaanlegg. Olje- og energidepartementet har hatt på høring et utkast til endringer i energiloven av disse ordningene. Vi har gjennomgått høringsforslagene og har nå et forslag til et justert opplegg. 18. juni ble det avholdt en workshop med høringsinstansene.

Enova SF er regjeringens viktigste redskap for å fremme en miljøvennlig energiomlegging. Enovas ramme i år er på om lag 1 450 mill. kroner, bortimot en dobling av rammene i forhold til 2007. Den økte satsingen er finansiert av avkastningen fra grunnfondet for fornybar energiproduksjon- og forbruk som ble etablert i budsjettet for 2007. Den økte økonomiske rammen gir grunnlag for å styrke satsingen på alle områdene innenfor fornybar energi. Enovas samlede resultater for perioden 2001 til 2007 har vært 10,1 TWh økt produksjon av fornybar energi og energieffektivisering. Dette er realiserte resultater, og forventede resultater fra prosjekter som har fått tilsagn om støtte. Erfaringen fra Enovas virksomhet er at mulighetene innen energieffektivisering er store. Om lag halvparten av resultatene kommer fra Enovas programmer for energieffektivisering i bygg og industri Norsk Industri og Enova inngikk nylig en samarbeidsavtale for ytterligere å gjøre industrien mer energieffektiv, og øke bruken av fornybare energikilder. Den nye avtalen med industrien vil innebære en styrking av utveksling av energifaglig og markedsfaglig kompetanse og samarbeid om konkrete prosjekter i den enkelte industribedrift.

Alle Enovas programmer vil trolig kunne bidra til en langsiktig utvikling av markedet både for energieffektivisering og fornybar energi. Programmene for informasjon, energibruk i bolig bygg og anlegg, og energibruk i industri har et sterkt fokus på energieffektivitet. I stor grad oppsøker Enova aktivt aktuelle prosjekter både i kommuner, industri og bygg, Enova har i tillegg flere informasjonskanaler og kampanjer rettet mot husholdningene, for eksempel den gratis svartjenesten og kjøpsveiledere, som gir gode råd og smarte tips. I februar i år lanserte de "Enova anbefaler", en merkeordning som synliggjør de beste produktene i et modent marked.

Regjeringen legger opp til å styrke Enovas arbeid ytterligere i 2009. Grunnfondet for fornybar energi og energieffektivisering er på 10 mrd kroner. Fondet vil bli styrket med 10 mrd kroner fra 2009, og ytterligere inntil 10 mrd kroner innen 2012.

En satsing på forskning og ny teknologi er viktig for å bygge opp under utviklingen av en miljøvennlig energiforsyning på sikt. I klimaforliket ble partene enige om at satsingen på forskning og utvikling innen fornybare energikilder og karbonfangst og -lagring må økes, først med 70 mill. kroner i RNB 2008 og videre til en total økning på 300 mil. kroner i statsbudsjettet for 2009, og til minimum 600 mill. kroner i statsbudsjettet for 2010.

Satsingen for inneværende år er fulgt opp. I RNB 2008 ble satsingen på forskning og utvikling innen fornybare energikilder og karbonfangst og -lagring økt med 70 mill. kroner. 50 mill. kroner av dette går til etablering av forskningssentre knyttet til fornybare energikilder og karbonfangst og -lagring, 10 mill. kroner går til forskningsprogrammet RENERGI og

10 mill. kroner til verdiskaping og næringsutvikling på området Brukerstyrt innovasjonsarena (BIA).

Den økte innsatsen på området skal gjøres innenfor rammen av Energi21, den nye FoU-strategien for energisektoren. Jeg fikk overrakt et forslag til strategi fra strategigruppen for Energi21 5. februar i år. I strategien er det foreslått fem spissede områder, en av disse er forskning på effektiv energibruk innenfor bygninger, husholdninger og industri. Jeg er nå i ferd med å opprette et Energi21-styre. Styret skal bestå av representanter for energiselskaper, industri, FoU-miljøer og myndighetene. Styret skal bidra til å organisere og gjennomføre Energi21-strategien. Dette inkluderer blant annet å etablere og følge opp arbeidsgrupper på de prioriterte innsatsområdene i strategien.

Regjeringen vil følge opp politikken for en sikker og miljøvennlig energiforsyning med ytterligere tiltak, og vil komme tilbake til Stortinget med en energimelding til vinteren. Energieffektivisering, hvor de ulike sektorers effektiviseringspotensiale belyses, vil være et viktig tema i denne meldingen.

